

ССР Союзтара биір келим госуларет-
вонан хаалыа дуу, суох дуу?

Ити айытыы ис номофор этен кири-
дэххэ, сүрэх ытырбахтыырга дылы.
Дойдубутун хайдах тырыга быһыталаан
үлэстэбит диин санаа нотон түһэр.
Дьон-норуот дүүһатын уонна иччэх-
бааччах ыйылыбыт нөстүбэт сибээс-
тэрин ханан иранныыскалыбыт? Бу

тэһинтээхтин арахсан тустуспа барыах-
ха дабаны, онтон тугу сүүйүөхпүтү?
«Империаны сууплардыбыт» диин
сананан дууһабыт сылаанныыйыа үһү
дуу? Ол туһунан санаабы бабарыллы
бат эрэри, хайыы-үйэ атыннык тынар
ылах суох: адыас сотору «сөп» эбэтэ
«суох» диин тыллартан биирээстэрин
эһитин этээри олоробут.

★ Дуогабарга тизрээр суол ★

МӨККҮӨР ДИАЛЕКТИКАТА

Ити кэмгэ 24 респу-
блика төлөрү боломуочу-
һаахха предствителлэрэ
Союз дуогабарын быра-
һыагы ситэрэн огорсуу
никисе туһунан сагалла-
тылар. Ол иһинэ, ааспыт
сайын, консультативнай
көрсүһүүлэр буолбуттара.
Республикалар бийик
государственностыга р
атын, адыас сана төрүтү
бэриэхтээх Союз дуога-
барын ырытан огорор
наада дии санылларын
чөлүө өһө эллиттэрэ.

да ортолоругар урукку
курдуун биір санаа суох.
Украина дуогабар биір
ыстатыйатыгар илин бат-
таабата, оттон атыттар по-
зициялар арыт-арыт уун-
утарыта буолталаан ылы-
талыыр, син-биир урукку-
тун курдук, Союз орган-
нарын боломуочуларын
бүүс-бүүтүнүү суох оҕо-
руохха диянтан киһилэри
уруккуларын хаалларар-
га диянтэ тийэ халбаң-
ныыр. Союз дуогабарын
ырытан огоруу бастаы
туһунан кыттылаахтар
араас суверенитеттар
сыһыаннарыгар сибээстээх
проблемалары юмайан туо-
рпаллалар.

тин харыстааһынга биір
уолсай политиканы олоххо
кылларарыгар киин кэнкэ
боломуочуһалардаах уонна
өһө сөп түбөһөр быраап-
тардаах буолуох тустаах.
Ити ыстатыйа кэннэ пуун-
нарыгар эллитэринэн, оло-
ру Союз республикалары
кытары биірге олоххо
кылларарыгар.

Союз сана дуогабарын
түһэрсэр санаа илриэтиг-
түн көрсөтүннөр олунууга
сагаллаһыт бастаы тү-
һүмэхтэригэр диири уһуна
суох көм ааспыт — баара-
суога сэттэ ый. Ол кэм
иһингэр альтернативнай
бырайыактары бөлөһө-
һүн, араас этиллери уонна
ырытан көрүүлэри дүү-
лэһин, тизээр. Президент
айтыттан республикалар
көрүүлэригэр илтирилли-
бит уолсай бырайыагы
айыы ситиһиллбиттэрэ.

Ити үрдүнэн үлэ бас-
таыи нэдиэлэтэ, баарар
буолаахха, хаһан бабарар
сөбүлөһүннэгэ илтириэх-
ха, уолсай илтириэстэргэ
олорбутун ханнык бабарар
ыстатыйа формулировка-
тын өрүттэргэ барылары-
гар табысастаах тына
этиэххэ сөп.

7-с ыстатыйа эмнэ
адыас сана ис хоһоонно-
но. Онно этиллэринэн,
республикалар дуогабар-
даах төрүккэ олорбутун
Союзга бас билини
аныллар. Союз фондугар
туһуланар нолуон холбо-
һунтаах сөбүлэһинэн
быһаарыллыбит кэмэйи-
ни быһылар. Уонна, ти-
дөөр, Союз дьаһаһыты-
гар бериллибиттэртэн ура-
ты бары болпуростарга
республика сокуоннара
киин территориятыгар
үрдүкү буолаллар.

Союз сана дуогабарын
түһэрсэр санаа илриэтиг-
түн көрсөтүннөр олунууга
сагаллаһыт бастаы тү-
һүмэхтэригэр диири уһуна
суох көм ааспыт — баара-
суога сэттэ ый. Ол кэм
иһингэр альтернативнай
бырайыактары бөлөһө-
һүн, араас этиллери уонна
ырытан көрүүлэри дүү-
лэһин, тизээр. Президент
айтыттан республикалар
көрүүлэригэр илтирилли-
бит уолсай бырайыагы
айыы ситиһиллбиттэрэ.

Республикалар парла-
ментарны илтиригэр эрэ
буолбакка, Союз бүтүн-
нүүттүн кэлэр нэскилин
иһингэр тус бэйэ эһинэ-
лэһини өйлөөһүн, миң кө-
рүүбөр, миң барыта соһу-
йуох түмүгэр тизээр.
Союз дуогабарын иккис
баһын бяз ыстатыйаты-
гар хардарыта табысастаах
формулировкалар булу-
дуунулар уонна өһө тө-
лөрү боломуочуһаах
предствителлэр бары кэ-
риэтэ (Украинаттан ура-
тылар) илин баттаатылар.

Союз дуогабарын бөлө-
һөһүн, принципальнай
буолбатаһына, дьону
суелталаах түһүмөҕө ас-
та. Вилэн турар, бу
чакчыны хаһан да арас-
вой уонна экономической
түһүмэһигэ тизэрдэн сөп-
төөх биллэриллбиттэх
«сокуоннар сэринлэрин»
тохтоотторго эрэл быһыты-
нан сыһаһыахха сөп. Ол
эрээри, бүтүн буолбатаһы-
на, адыас сотору кэмийин
быһаарыллыһахтарына са-
танар адыһага суох бол-
пуростар бааллар. Дуо-
габарга илин баттаыбит
республикалар хайдах буо-
луохтарай?

Ити проблеманы бы-
һаарыы сана формалары
уонна сыһыаннары эр-
лиэһэ диин санаахха сөп.
ССРС састаабыттан тах-
саы «туһунан сокуонна
быыс көм көрүүлэр, ол
быыс кэмгэ бары эконо-
мическай, правовой, гума-
нитарнай проблемалар
итиэнэ киби уолсай про-
блемаларга быһаарыллыах-
таахтар. Ол иһингэр дьон-
нор биір территорияттан
атынга көһүүлэрин кытта
сбээстээхтөр эмнэ. Он
тэнэ Союз дуогабарын
сорох позицияларыгар тус-
ла сөбүлэһиннэри түһэр-
сэр кыах эмнэ баар.

Ити проблеманы бы-
һаарыы сана формалары
уонна сыһыаннары эр-
лиэһэ диин санаахха сөп.
ССРС састаабыттан тах-
саы «туһунан сокуонна
быыс көм көрүүлэр, ол
быыс кэмгэ бары эконо-
мическай, правовой, гума-
нитарнай проблемалар
итиэнэ киби уолсай про-
блемаларга быһаарыллыах-
таахтар. Ол иһингэр дьон-
нор биір территорияттан
атынга көһүүлэрин кытта
сбээстээхтөр эмнэ. Он
тэнэ Союз дуогабарын
сорох позицияларыгар тус-
ла сөбүлэһиннэри түһэр-
сэр кыах эмнэ баар.

Ити проблеманы бы-
һаарыы сана формалары
уонна сыһыаннары эр-
лиэһэ диин санаахха сөп.
ССРС састаабыттан тах-
саы «туһунан сокуонна
быыс көм көрүүлэр, ол
быыс кэмгэ бары эконо-
мическай, правовой, гума-
нитарнай проблемалар
итиэнэ киби уолсай про-
блемаларга быһаарыллыах-
таахтар. Ол иһингэр дьон-
нор биір территорияттан
атынга көһүүлэрин кытта
сбээстээхтөр эмнэ. Он
тэнэ Союз дуогабарын
сорох позицияларыгар тус-
ла сөбүлэһиннэри түһэр-
сэр кыах эмнэ баар.

Бу процессе тоҕо судур-
гута суоҕа, арыт-арыт тоҕо
надаһаннэх көрүтүннөн
ылар өйдөнөр дии санаы-
бын. Дуогабар бырайыа-
гар келин, уолсай сөбү-
лэһинэн ылылыбыттар
аан бастаы формулиров-
калартан тосту уратылаах-
тара ырылаһадык нөстөр.
Билигин олору маньык
эбэтит. Бийик госуларет-
ленностыт федеративнай
тутуллаах буолара саба-
даланар, онуоха Союз
суверенитетын уонна тер-
риторията тыһыттылаба-

Ити проблеманы бы-
һаарыы сана формалары
уонна сыһыаннары эр-
лиэһэ диин санаахха сөп.
ССРС састаабыттан тах-
саы «туһунан сокуонна
быыс көм көрүүлэр, ол
быыс кэмгэ бары эконо-
мическай, правовой, гума-
нитарнай проблемалар
итиэнэ киби уолсай про-
блемаларга быһаарыллыах-
таахтар. Ол иһингэр дьон-
нор биір территорияттан
атынга көһүүлэрин кытта
сбээстээхтөр эмнэ. Он
тэнэ Союз дуогабарын
сорох позицияларыгар тус-
ла сөбүлэһиннэри түһэр-
сэр кыах эмнэ баар.

Ити проблеманы бы-
һаарыы сана формалары
уонна сыһыаннары эр-
лиэһэ диин санаахха сөп.
ССРС састаабыттан тах-
саы «туһунан сокуонна
быыс көм көрүүлэр, ол
быыс кэмгэ бары эконо-
мическай, правовой, гума-
нитарнай проблемалар
итиэнэ киби уолсай про-
блемаларга быһаарыллыах-
таахтар. Ол иһингэр дьон-
нор биір территорияттан
атынга көһүүлэрин кытта
сбээстээхтөр эмнэ. Он
тэнэ Союз дуогабарын
сорох позицияларыгар тус-
ла сөбүлэһиннэри түһэр-
сэр кыах эмнэ баар.

Геннадий ШИПНЬКО.
«Известия» хаһыат
сыһыарыыта «Союз»
1991 с. 8 №-тэн.

Сагардыллыбыт Союз иһин куоластыам

Бу дьыа кулун тутар
17 күнүгэр бүтүн Союз
үрдүнэн референдум ы-
тылдьахтаадын бары би-
лэн олоробут. Союзлутун
онунан хаалларар дуу,
үрөйөр дуу камнит чу-
һаһаата. Хаһан да тиһи,
ити туһунан көрсөтүн,
мөккүһүү үгэһээн турар.
Өй-санаа да хайдыбар.
Урукку өртүгэр киһи бы-
лааска элбэх быраап бө-
риччэн, оттон союзнай
республикаларга ханнык
да былаас бериллибэккэ
агардас үһөһтөн дьаһа-
лы төлөрөөчүлэргэ ху-
булутуллубуттарыттан бу
бүгүнкү бары нэдэммит
таһыста. Миң билигин
сагардыллыбыт иһиннэх
тэг сувереннай республи-

калар федерацияларын
быһытынан Союз-
ку хаалларар на-
далаах дии санаыбын. Бу
Союзка бары республика-
лар референдум кытан
баҕа өртүлэринэн кири-
риэхтээхтөр. Ол эрэри
бу ытыттылаары турар
референдум болпуротун
Союзтан тахсаан баҕа-
лаахтары бөхсөр смалтан
ылыллыбыт курдук. Би-
лигин болпуроту туруо-
руллууттан көрдөххө,
референдум түмүгүнэн
куолаас кыйар түбэлтэн-
гэр өйдөрүнэн, санаалары-

нан хайы-үйэ арахсан
бүһүт да республика-
лары күүһүлээн хааллар-
ытыгар тахсар. Холобур,
Прибалтика республика-
лары, Литвада кытыл-
дыбыт ыйытын түмүгүн
бары билдэ олоробут.
Туспа госуларство буолар
иһин бүтүүнү кариата ту-
руммут иоруту, дьэ хай-
дах хаалларыахха сөбүт?
Конституциятыгар да
ытыллыбытынан союзнай
республикалар бэйэлэре
бараларынан Союзка хол-
боллоро, хаһан бабарар
мантан тахсаллара көҕүл-

Ыйытыы: Эргиннэ, он-
тон да атын эйгэҕэ элбэх
механицини оҕолулар.
Итиги утары охсуһууга
эйиги хайдах кыттабыт?
Эһингэр: Бийикти иһин-
на иһин сыттан бэттэх
кытыларар буола эрэл-
лэр. Ик дьыла министр-
ствотын, прокуратураны
кытта холбоһон үлэһин-
бит. Ити кэмгэ 10-тан
таһа түбэлтэн арыды-
быт, 30-тан таһа иһини
тутубут. Бу күһүргэ
Якутскайга 11 кыһа элбэх
бөлөх сууттан састаар.
Нерюнгри куоракка эмнэ
5-тиң 6-һым кыһа элбэх
бөлөхтөрү тутубут.

Ыйытыы: Өгөрдөөбүтэ
Арыллыахха хас да киһи
олуулуох түбөлүгэ буол-
та? Арыас бийиктигэр
этиллибиттэре эрэри он-
тон хаһата кырдыһаа-
һын күн бүгүн дабаны
нөстө иһини?
Эһингэр: Ити түбэлтэн
сбээстээн туруоруллубут
бары сабадалаһын, тас
дойдуттан кирибит дивер-
сант буолуо диянтэ тий-
һэ, барыта ырытыллыбы-
та? Сорох ырытыахтары
Москвада кытта илдьэн
эмтээһиттэрэ, иһини-
биттэре эрэри, бийикти-
тин субу диин нуолкайдык
кыһаан быһаарбитахтара.
Бийикти этэххэ сөп дьон
сүһүрүүттэн өлбүтөр.

Ыйытыы: Урукку сыл-
ларга ГКСБК «сөп суох»
дьоннору сэмнарар туһун-
тан кыһаһыһыт марьы-
лаахтар киһи ааһыыт
дьонно диин дияһаһаан
дидьаах баһыһаларга
үһүтэрэ. Ол кэмгэ үлэ-
һиттэри бэйэлэри иһи-
ниаттаһаһа этэ дуу,
үһөһтөн иһини баары дуу?
Эһингэр: 78-с ыстатыйа,
170-с пункт, ыстатыйа
1970 сыллаахха диири
дьяйбыттар. Бийикти
ыйыттары, сокуону эрэ
төлөрөөчүлэригэр Оттон
доруобай иһини ырылаах
дидьа буруйдааһын иһин
буруйу ыраттаран ыйы-
тыахха наада.

Ыйытыы: ГКСБК кистэ-
лэнг агентуралаах дуу?
Эһингэр: Хайа бабарар
государство кистэлэннэх.
Ол хайа да бэйэлээх киһи
иһитиннэрэн-биллэри иһи-
кэмгэр өһө биір туту-
һулуоҕо. Кистэлэнг аген-
тураны тутубут, оттон ол
тоҕо иһитин, о. д. а.
этөр бырааһыт суох.

Ыйытыы: Экономичес-
кай сабатаһы утары ох-
суһуу хайдах быһытлар?
Эһингэр: Элбэх табар
Магадан, Иркутскай ба-
заларыгар иһингэр-сүтэр.
Олорго баран үлэһэһин-
нит, Бийикти санаабыты-
гар, ити сирдэргэ бэйэбит
тутар үлэһиттэх, ыскы-
лааттардаах буолуохтун
наада. Билигин өрүс суо-
ла сабыллан адалыла-
баһа хаалбыт табарлар
уолсай ыскылааһа угул-
лаллар. Оттон өһө ки-
һинэ буоларына чөлү
араарарык ууегук. Эконо-
мическай сабатаһы ута-
ры охсуһарга Президент
Ыһаага тахсытыта эрэри.

Хас биірдин союзнай
республика бэйэтин бэйэ-
тэ дьаһаһахтаах, көрү-
нүөһүтэ. Дьэ, ол иһин
Союзка хааларын-хаалба-
тын тустаах республика-
лар бэйэлэре быһаары-
ныахтаахтар. Референ-
думна болпуроту туруо-
рулууга да ол сиринэн
буолуохтаах этэ. Холо-
бур, Бийиктэ болпуроту
«РСФСР Советскай Союз
састаабыгар хааларын сө-
бүлүүгүн дуу?» диих нур-
дук эһитэ буоллар дии
санаыбыт. Манна олорон
миң тоҕо белорустар,
молдованнар, украинец-
тар, литовецтар, о. д. а.
дыһааларын быһаар-
сыахтааһыны? Хас
биірдин омул бэйэтин

аны буруйдаахтары сэ-
һэ-сунхаһа тардар ыста-
тыһа сокуоммутугар суох.
Үгүс ыйаахтар сокуон
күүһүнэн иһитиллбиттэх
буолаһар, төлөрөгө
аһара ырылаһа. Холобур,
республикаһын таһаары
улахан кэмэйинэн таһаар-
ыта нөһүтүт үлэһиттэрэ,
таһаарыны кытта биіргэ
үлэһэн, Нерюнгри аэро-

иһит библиотекатыгар
үлэһир. Идэтинэн юрист
эвэниета — майор.
Ыйытыы: Видеонан
араһы бары көрдөрө-
лөр, холобур, порногра-
фияны Иһинэ эһитэ,
сыһыаһыт хайдыары?
Эһингэр: Олох утарыбыт.
Ол эрэри буруйдааһы эһи-
ннэ тардыаһы эмнэ
ыстатыйа суох, Холобур,
НХСФСР плацадыгар

Чекистэрдин көрүстүлэр

Чураһы салыһыһытти олохтоохторун кытта Саха
ССР ГКСБК председателэ, генерал-майор В. Д.
Кондраков, ити комитет парткомун секретора
подполковник Р. Е. Гаһрильев уонна отделлар на-
чальниктара подполковниктар С. В. Лыткин, А. П.
Киридин көрүстүлэр.

Видеонан
араһы бары көрдөрө-
лөр, холобур, порногра-
фияны Иһинэ эһитэ,
сыһыаһыт хайдыары?
Эһингэр: Олох утарыбыт.
Ол эрэри буруйдааһы эһи-
ннэ тардыаһы эмнэ
ыстатыйа суох, Холобур,
НХСФСР плацадыгар

Генерал-майор В. Д. Кондраков комитет үлэтин
хамнаһын туһунан видеофильми көрдөрө-көрдөрө
кэһээбитэ уонна субуруччу тардыллыбыт уһун
өстүөлгэ тэлэтиллибит араас докумуоннар улахан
сэмтэриһини ылылар. Ити кэмгэ В. Д. Кондра-
ков уонна тэрээһиннээх буруйу онорууну утары
охсуһууга өдөл начальнига бийикти биір дойдутаах
подполковник С. В. Лыткин элбэх болпурот-
тарга эһингэрэтиһэр. Онтон сүүмэрдээн адыһах
эһингэти бөһөһтүннүт.

Генерал-майор В. Д. Кондраков комитет үлэтин
хамнаһын туһунан видеофильми көрдөрө-көрдөрө
кэһээбитэ уонна субуруччу тардыллыбыт уһун
өстүөлгэ тэлэтиллибит араас докумуоннар улахан
сэмтэриһини ылылар. Ити кэмгэ В. Д. Кондра-
ков уонна тэрээһиннээх буруйу онорууну утары
охсуһууга өдөл начальнига бийикти биір дойдутаах
подполковник С. В. Лыткин элбэх болпурот-
тарга эһингэрэтиһэр. Онтон сүүмэрдээн адыһах
эһингэти бөһөһтүннүт.

Чураһы салыһыһытти олохтоохторун кытта Саха
ССР ГКСБК председателэ, генерал-майор В. Д.
Кондраков, ити комитет парткомун секретора
подполковник Р. Е. Гаһрильев уонна отделлар на-
чальниктара подполковниктар С. В. Лыткин, А. П.
Киридин көрүстүлэр.

Генерал-майор В. Д. Кондраков комитет үлэтин
хамнаһын туһунан видеофильми көрдөрө-көрдөрө
кэһээбитэ уонна субуруччу тардыллыбыт уһун
өстүөлгэ тэлэтиллибит араас докумуоннар улахан
сэмтэриһини ылылар. Ити кэмгэ В. Д. Кондра-
ков уонна тэрээһиннээх буруйу онорууну утары
охсуһууга өдөл начальнига бийикти биір дойдутаах
подполковник С. В. Лыткин элбэх болпурот-
тарга эһингэрэтиһэр. Онтон сүүмэрдээн адыһах
эһингэти бөһөһтүннүт.

Чураһы салыһыһытти олохтоохторун кытта Саха
ССР ГКСБК председателэ, генерал-майор В. Д.
Кондраков, ити комитет парткомун секретора
подполковник Р. Е. Гаһрильев уонна отделлар на-
чальниктара подполковниктар С. В. Лыткин, А. П.
Киридин көрүстүлэр.

Генерал-майор В. Д. Кондраков комитет үлэтин
хамнаһын туһунан видеофильми көрдөрө-көрдөрө
кэһээбитэ уонна субуруччу тардыллыбыт уһун
өстүөлгэ тэлэтиллибит араас докумуоннар улахан
сэмтэриһини ылылар. Ити кэмгэ В. Д. Кондра-
ков уонна тэрээһиннээх буруйу онорууну утары
охсуһууга өдөл начальнига бийикти биір дойдутаах
подполковник С. В. Лыткин элбэх болпурот-
тарга эһингэрэтиһэр. Онтон сүүмэрдээн адыһах
эһингэти бөһөһтүннүт.

Чураһы салыһыһытти олохтоохторун кытта Саха
ССР ГКСБК председателэ, генерал-майор В. Д.
Кондраков, ити комитет парткомун секретора
подполковник Р. Е. Гаһрильев уонна отделлар на-
чальниктара подполковниктар С. В. Лыткин, А. П.
Киридин көрүстүлэр.

Генерал-майор В. Д. Кондраков комитет үлэтин
хамнаһын туһунан видеофильми көрдөрө-көрдөрө
кэһээбитэ уонна субуруччу тардыллыбыт уһун
өстүөлгэ тэлэтиллибит араас докумуоннар улахан
сэмтэриһини ылылар. Ити кэмгэ В. Д. Кондра-
ков уонна тэрээһиннээх буруйу онорууну утары
охсуһууга өдөл начальнига бийикти биір дойдутаах
подполковник С. В. Лыткин элбэх болпурот-
тарга эһингэрэтиһэр. Онтон сүүмэрдээн адыһах
эһингэти бөһөһтүннүт.

Чураһы салыһыһытти олохтоохторун кытта Саха
ССР ГКСБК председателэ, генерал-майор В. Д.
Кондраков, ити комитет парткомун секретора
подполковник Р. Е. Гаһрильев уонна отделлар на-
чальниктара подполковниктар С. В. Лыткин, А. П.
Киридин көрүстүлэр.

Генерал-майор В. Д. Кондраков комитет үлэтин
хамнаһын туһунан видеофильми көрдөрө-көрдөрө
кэһээбитэ уонна субуруччу тардыллыбыт уһун
өстүөлгэ тэлэтиллибит араас докумуоннар улахан
сэмтэриһини ылылар. Ити кэмгэ В. Д. Кондра-
ков уонна тэрээһиннээх буруйу онорууну утары
охсуһууга өдөл начальнига бийикти биір дойдутаах
подполковник С. В. Лыткин элбэх болпурот-
тарга эһингэрэтиһэр. Онтон сүүмэрдээн адыһах
эһингэти бөһөһтүннүт.

Чураһы салыһыһытти олохтоохторун кытта Саха
ССР ГКСБК председателэ, генерал-майор В. Д.
Кондраков, ити комитет парткомун секретора
подполковник Р. Е. Гаһрильев уонна отделлар на-
чальниктара подполковниктар С. В. Лыткин, А. П.
Киридин көрүстүлэр.

Генерал-майор В. Д. Кондраков комитет үлэтин
хамнаһын туһунан видеофильми көрдөрө-көрдөрө
кэһээбитэ уонна субуруччу тардыллыбыт уһун
өстүөлгэ тэлэтиллибит араас докумуоннар улахан
сэмтэриһини ылылар. Ити кэмгэ В. Д. Кондра-
ков уонна тэрээһиннээх буруйу онорууну утары
охсуһууга өдөл начальнига бийикти биір дойдутаах
подполковник С. В. Лыткин элбэх болпурот-
тарга эһингэрэтиһэр. Онтон сүүмэрдээн адыһах
эһингэти бөһөһтүннүт.

Чураһы салыһыһытти олохтоохторун кытта Саха
ССР ГКСБК председателэ, генерал-майор В. Д.
Кондраков, ити комитет парткомун секретора
подполковник Р. Е. Гаһрильев уонна отделлар на-
чальниктара подполковниктар С. В. Лыткин, А. П.
Киридин көрүстүлэр.

Генерал-майор В. Д. Кондраков комитет үлэтин
хамнаһын туһунан видеофильми көрдөрө-көрдөрө
кэһээбитэ уонна субуруччу тардыллыбыт уһун
өстүөлгэ тэлэтиллибит араас докумуоннар улахан
сэмтэриһини ылылар. Ити кэмгэ В. Д. Кондра-
ков уонна тэрээһиннээх буруйу онорууну утары
охсуһууга өдөл начальнига бийикти биір дойдутаах
подполковник С. В. Лыткин элбэх болпурот-
тарга эһингэрэтиһэр. Онтон сүүмэрдээн адыһах
эһингэти бөһөһтүннүт.

Чураһы салыһыһытти олохтоохторун кытта Саха
ССР ГКСБК председателэ, генерал-майор В. Д.
Кондраков, ити комитет парткомун секретора
подполковник Р. Е. Гаһрильев уонна отделлар на-
чальниктара подполковниктар С. В. Лыткин, А. П.
Киридин көрүстүлэр.

Генерал-майор В. Д. Кондраков комитет үлэтин
хамнаһын туһунан видеофильми көрдөрө-көрдөрө
кэһээбитэ уонна субуруччу тардыллыбыт уһун
өстүөлгэ тэлэтиллибит араас докумуоннар улахан
сэмтэриһини ылылар. Ити кэмгэ В. Д. Кондра-
ков уонна тэрээһиннээх буруйу онорууну утары
охсуһууга өдөл начальнига бийикти биір дойдутаах
подполковник С. В. Лыткин элбэх болпурот-
тарга эһингэрэтиһэр. Онтон сүүмэрдээн адыһах
эһингэти бөһөһтүннүт.

Чураһы салыһыһытти олохтоохторун кытта Саха
ССР ГКСБК председателэ, генерал-майор В. Д.
Кондраков, ити комитет парткомун секретора
подполковник Р. Е. Гаһрильев уонна отделлар на-
чальниктара подполковниктар С. В. Лыткин, А. П.
Киридин көрүстүлэр.

Генерал-майор В. Д. Кондраков комитет үлэтин
хамнаһын туһунан видеофильми көрдөрө-көрдөрө
кэһээбитэ уонна субуруччу тардыллыбыт уһун
өстүөлгэ тэлэтиллибит араас докумуоннар улахан
сэмтэриһини ылылар. Ити кэмгэ В. Д. Кондра-
ков уонна тэрээһиннээх буруйу онорууну утары
охсуһууга өдөл начальнига бийикти биір дойдутаах
подполковник С. В. Лыткин элбэх болпурот-
тар

Оскуола олобо

СТУДЕННАРЫ КӨРҮСТҮЛЭР

Е. И. Курашов аатынан Чурапчы орто оскуолатын XI ылааһын үөрэнээччилэрэ Хабаровскай куораттаагы үөрэх заведениеларыгар үөрэнэр биэр бойдулаахтары, ныһан — Хабаровскайдаагы государственной педагогической институтун үбүс нурсуна студена Анастасия Александровна уонна Хабаровскайдаагы милиция урдук оскуолатыгар үөрэнэр Спартак Трофимовы кытта көрүстүлэр.

Студеннар Хабаровскай куорак, онно үлэлиир элбэх ахсааннаах үөрэх заведениеларын, бэйэлэрин студенческой олохторун туһунан хаартыскалары, слайдалары көрдөрө-көрдөрө көрсөтүлэр, үөрэнээччилэр ыйытыларыгар эппиэттэтилэр. Хабаровскай куоракка үөһэ ааттаммыт үөрэх

заведениеларыттан ураты физкультурнай, фармацевтической институттар, култура институту, тугуу, сибээс техникумнара, о.д.а. бааллар. Олорго барыларыгар нэриэтэ саха студенаара үөрэнэллэр. Чурапчыттан билигин 23-тэр эбит.

Студеннар, эдэрдэр эдэрдэр курдук, олохмутун ас-тагас трийбэтэ төһө да ыраттар, үөрөкөтө үөрэнэллэр, олохтор эбит. Элбэх күрэхтэһинилэри, араас көрсүбүлэри ыыталлар, научнай куруһуоктарга дьарыстаналлар. Ордук элбэх үлэни оройуоннарынан араасан биэр бойдулаахтар түмсүүлэрэ ыыталлар. Билигин оройуонмутуттан сылдыар мччаттар прэзератор көрсөтүлэр, үлэлиир хоро көрсөтүлэр, үлэлиир билааннаабыттар. Онно агардас ырыа-то, йук, күрэхтэһини эрэ бэлэтэммэтэх. Биэр бой-

дулаахтарга моральной уонна материалнай нэмэ, киһилэр иһин эппиэттэһэ эмиэ киһилэриллибит. Президентини Спартак Трофимовы талбыттар.

Үөрэнээччилэр ордук студеннар аһынан-уолунан хааччылыылары хайдары, үөрэнэргэ төлөбүр төһөтүн ыйыталастылар.

—Төлөбүр, кырдык, киллэриллэн эрэр. Сылга 5—6 тыһ. солк тийлэ диин сабадалыылар. Итиннэхэ баарлаах ыччаттар ханнык идэргэ үөрэнэхтэрин эрдэттэн толкуйдаан тэритталар, хаһаайыстыбалары кытта дуогабар түбэрэнэхтэрин сеп. Очкөөкө киһилэр үөрэнэллэрин иһин төлөбүрү дуогабардаах тэриттэ, совхоз уйууһо. Атын ортуһун стипендия көмүһэ улаатта. Урут 40 солк ылааччылар 80 солк, 70 солк ылааччылар 100 солк ылар буолулар, — диин көксүр С. Трофимов.

М. НИКОЛАЕВА.

ЭБЭРДЭЛИИБИТ!

Ытыктабыллаах МАКАРОВ Егор Дмитриевич, районо уонна профсоюз райкома оройуон учууталларын каттарыттан Эһиги «Сыл учуутала—91» республикатаагы конкурска үбүс мүнөстөн ылыһыһынан итинти эбэрдэлииллэр. Чэгиэн доруобуйаны, эччэты үөрэттигэ уонна итинтэ айымньылаах үлэҕэр ситиһинилэри баараллар.

Районо, профсоюз райкома уонна «Мичил» ово садын коллектива ПРОКОПЬЕВА Зоя Ефимовнаы «Чурапчы сэлэниһэтигэр бочуоттаах гражданина» аат иһэриллибэтинин уонна Дьахталлар аан бойдутаагы күннэригэр эбэрдэлииллэр. Уһун, дьоллоох олобу, эччэни-чэбдик доруобуйаны бааралбыт.

Ово саасыт умнуллубат күндү сылларын үтө киһитин миннигэ астаах поварытын ПРОКОПЬЕВА Зоя Ефимовнаы «Чурапчы сэлэниһэтигэр бочуоттаах гражданина» ааты ылыһыһыан уонна кулун тутар 8 күнүнэн эбэрдэлиибит. Куруутун сырдык күнүү үөрөмтө сымдыаргар, ыстаал курдук кытаанах доруобуйаны бааралбыт.

«Мичил» ово садын 1956—1970 сс. ыһуускиһтара.

Чурапчы сэлэниһэтигэр автобус сырытын расписаниета

Table with bus routes and times. Columns include route names (e.g., 8-00, 9-00, 10-00) and times (e.g., 8:30, 9:30, 10:30).

Сельсовет.

ЭБЭРДЭЛИИБИТ!

Ытыктабыллаах убайытын, сирэммитин сэрин, үлэ ветеранын, оройуон кырдыаас механизаторун КУЗЬМИН Иван Дмитриевичи 70 сааһын туолбутунан эбэрдэлиибит. Баарабыт кытаанах доруобуйаны, дьолу-соргуну.

Иларноновтар, Монастыревтар, Тургуибековтар, Филипповтар.

х х х

Сылэтигэ төрөбүт, кытаанаах итинтиһит, кыра сааһыттан төгүрүк тулаанаах хаалан дьоллоох ово сааһы билбэтэх күндү арабытын ДЬЯЧКОВСКАЯ Петр Петровичи 65 сааһын туолбутунан итинтик, истинтик эбэрдэлиибит. Баарабыт эччэни-чэбдик доруобуйаны, кырдыарга бэриммэниэ уһундук, дьоллоохтук олохторго, билиэхэ куруук сүбэ-ама, күөс-көмө буола сылдыаргар.

Кэргэниг Аана, оҕолорун Айта, Саргы, Нюра.

х х х

Истинтик таптыыр, ытыктыыр күн-күбэй иһэбитин, эбэбитин педагогической үлэ ветеранын КЕРЕМЯСОВА Аида Егоровнаы 65 сааһын туолбут үөрүүлээх күнүнэн ие сүрэхпитигэр эбэрдэлиибит. Чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, уҕарыһат эрчими, дьолу-соргуну баарабыт.

Кыһа, уолаттара, кийинтэрэ, сизинэрэ.

х х х

Күндү саҕасытын МАКСИМОВА Аграфена Николаевнаы 60 сааһын туолбутунан уонна Аан бойду дьахталларын күнүнэн эбэрдэлиибит. Баарабыт уһун, дьоллоох олобу, элбэх үөрүүнү-көтүүнү, гуйгун доруобуйаны.

Егор, Петр Бонимовтар, Егор, Семен Артемьевтар.

х х х

Күндү кэргэммин, иһэбитин, эбэбитин үлэ ветеранын ИГНАТЬЕВА Аида Михайловнаы 55 сааһын туолар үөрүүлээх күнүнэн итинтик, истинтик эбэрдэлиибит. Баарабыт уһун, дьоллоох олобу, кытаанах доруобуйаны.

Кэргэнэ, уолаттара, кыргытара, кийинтэрэ, күтүүтэрэ, сизинэрэ.

х х х

Психологической наука Доктора күндү ОКОНЕШНИКОВА Анастасия Петровна, Эһиги 50 сааһын туолбутунан уонна Аан бойду дьахталларын күнүнэн итинтик, истинтик эбэрдэлиибит. Баарабыт айымньылаах үлэни, дьолу-соргуну, эччэни доруобуйаны, Калар да ортугэр баһиһини үөрдэ-көтүтэ, сүбэлиин-амалы сырыт.

Ийэн Прасковья, күтүүтүн Спиридон, эдьиһини Мария, быраатын Диана, кийинтик Дуся, быраатын Степан.

Хабаровскай иһраай. Братиславага буолбут муруоттар иһи ардыларынаагы дьаарбаанка кыһыл көмүс медалы Хабаровскайдаагы синтетической сууһар средстволары огорор завод «Тельман» иһи средствогыгар (сви-мокка) эриһиниэ, иһи баттаагы хойуннарар уонна оҕөргөтөт, хоһоһон, сүөх огорор. Завод аасыт сылга 540 тонна «Тельман» огорбута.

(ССТА фотохрониката).

ЭБЭРДЭЛИИБИТ!

Кытаанах орто оскуолатын коллектива ПОПОВАРАева Парасковья Алексеевнаы 60 сааһын туолбутунан эбэрдэлиир. Итиннэхэ уонна кини оҕолоругар, сизинэригэр дьобун доруобуйаны, үлэҕэ үөрэххэ ситиһинилэри, дьолу-соргуну баарабыт.

х х х

Күн сиригэр күндүтүк саһыыр иһэбитин ЕВГРАФОВА Полина Михайловнаы Аан бойду дьахталларын күнүн быраһыһыһынан уонна бу үөрүүлээх күнүгэ 50 сааһын туолбутунан ие сүрэхпитигэр эбэрдэбитин тизэрдэбит. Билиги туслутугар истин кыһамныһыт, амарах сыһыһыһыт иһи махтал тылбытын ээбэбит, Чэгиэн доруобуйаны, кырдыары билбэт уһун үйэни, дьолу-соргуну, үтүө үөрүүтэри баарабыт.

Кэргэниг, кыһыһыг.

х х х

Стоматолог-врач ЯКОВЛЕВА Аида Николаевнаы Дьахталлар аан бойдутаагы күннэригэр итинтик, истинтик эбэрдэлиибит. Баарабыт Эһинэхэ саха алаһаһың курдук кытаанах доруобуйаны, үлэҕэр ситиһинилэри, уһун, дьоллоох олобу, күн сиригэр баар бары үчүгэни.

Тоня, Люба, Наташа.

ҮӨРЭХХЭ ЫН ЫРАБЫТ

Төһүлүтэҕи Ленинскэй комсомол бирэмийэтин лауреата 4 №-дээх СПТУ 1991 сый кулун тутар 15 күнүттэн манньик идэҕэргэ квалификацияны үрдэтэр курстарга иһтэччилэри сүүмэрдиир.

- «Е» категориялаах водитель — үөрэни болдоҕо 1,5 мй;
— электрооборудованиелары үлэлэтэр уонна оройуонунуу электромонтер — үөрэни болдоҕо 1 мй. Эһи бэлэмнэни курса:
— техник, осеменатор — үөрэни болдоҕо 2 мй.
Аалдырыһыт: Мага, Хаҥалас оройуон, Төһүлү сэлэниһэҕэ, 4 №-дээх СПТУ.

Дирекция.

Хаһыат аһыһыкы күөмэрэ бу дьыл кулун тутар 12 күнүгэр, онтуорунуһукка, тахсыаҕа.

БИЛЛЭРИИЛЭР

Килэки аренднай предпритиета наадыһар: плен-зоотехника (ослада 220 солк.), старшай бухгалтерга (ослада 220 солк.). Сыл түмүгүнүн дохот уонна үлэ түмүгүттэн көрөн натуралан төлөбүр аахсыһаах. Үлэҕэ ылыһыһыметар олоһор дьэһэн хааччыһаллар, сүөһү иһтиһэн баарар буоллаһтарына, чэпчэтиллибит сыһанан сүөһү атыһылар.

Аалдырыһыт: Килэки бөһүөлөгэ, Телефонмут: 23-631.

Предпритие бырабыһыһыһыта.

Чурапчытаагы тутар-оромуһунууу учаһастак тизэр уонна трелевалыһы тректордарга үлэлиир трактористтарга наадыһар. Үлэлиһ баарлаахтар 21-862 телефонунан билсиг.

Администрация.

Чурапчы сельскэй Советын дьэһи түһэтэр комиссията бу дьыл кулун тутар 11 күнүттэн 29 күнүгэр дьэһи дьэһэ наадыһааччылары квартирата Учараттарыһ бэрэһиэркэһиллэригэр ыһыгар.

Комиссия.

Чурапчы сельскэй Советынан бэрэһиһит 7 ЛЖ 582551,575, 7 ЛЖ 583076 №№-дээх 100 сериялаах инвентариялар сүһүттэриһи дьыһа сүөһүһүн аарыһаллар (ф. № 10).

Сельсовет.

Одбулуун сельсоветын президиума республикатаагы «Агропроммехтехмонтаж» холбоһук ыһлааһыһы экономииа.

ГРИГОРЬЕВ Константин Гаврильевич

уһун ырахан ырыһыттан эдэр сааһыгар өлбүтүнэн иһэтигар, кэргэнигар, оҕолоругар, аймахтарыгар уонна табаарыһтарыгар дьирин кутурданыһ тиздэр.

Райпотребсоюз бырабыһыһыһыта старшай юрист-консультант Григорьева Александра Гаврильевнаа кини таптыыр убайа республикатаагы «Агропроммехтехмонтаж» холбоһук ыһлааһыһы экономииа.

ГРИГОРЬЕВ Константин Гаврильевич

уһун ырахан ырыһыттан өлбүтүнэн дьирин кутурданыһ тиздэр.

Оройуоннаагы иһи бальһа администрацията, профсоюз, партиянай, комсомольскэй тарилтэлэр оройуоннаагы аптека промизора

ПОПОВА Анастасия Романовна

соһумардык өлбүтүнэн чутас дьонугар кутурданыһ тиздэллэр.

Болтоно сельскэй Советын президиума иһиһи олохтоһотугар Роман Романович уонна Аида Егоровна Поповтарга тапталлаах ыһыһтара, Семен Егорович уонна Роман Егорович Поповтарга биһргэ төрөбүттэра

ПОПОВА Анастасия Романовна

эдэр сааһыгар хомолтоһоһотук өлбүтүнэн дьирин кутурданыһ тиздэр.

Редактор П. Н. ПОПОВ.

АДРЕС: 678709, с. Чурапчы, ул. Карла 26 №2. ТЕЛЕФОНЫ: редактор—21-332, 1-265, общия—21-563.

Учредитель газеты «Сага олох» — Чурапчынский районный Совет народных депутатов.

Газета издается на якутском языке, выходит по вторникам, четвергам и субботам.

Индекс газеты 54967. Объем—1 усл. печ. лист. Тираж — 4130.